

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wyrokiem wydanym w dniu 28 października 2015 w sprawie z powództwa K. A. przeciwko pozwanym M. K. i Z. K. (1) oddalił powództwo w całości i zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 2.698,58 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w całości.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniu, iż w 2005 roku powód prowadził działalność gospodarczą w postaci kancelarii zajmującej się usługami administracyjno-prawnymi i pośrednictwem w zawieraniu umów ubezpieczenia, jak również windykacją należności. W tym samym roku pozwani zlecili powodowi windykację ich należności w stosunku do B. L., tj. odzyskanie od niej sumy wpłaconej na jej rzecz przez pozwanych na poczet umowy sprzedaży gospodarstwa rolnego, do której nie doszło. Na spotkaniu w lipcu 2005 roku powód oświadczył pozwanym, że zdołał ustalić miejsce pobytu B. L.. Na tym spotkaniu powód przedstawił pozwanym do podpisania weksel i deklarację wekslową, co miało zabezpieczyć zapłatę przez pozwanych wynagrodzenia należnego powodowi za przeprowadzenie czynności windykacyjnych. Z tytułu tego wynagrodzenia pozwani przekazali powodowi we wrześniu i październiku 2005 roku łącznie sumę 9500 zł.

Pozwany podpisał datowany na 6 lipca 2006 roku dokument mówiący o uregulowaniu długu wobec powoda, gdyż zakładał, że dokument ten dotyczy należności z tytułu wynagrodzenia za czynności windykacyjne, zabezpieczonej wekslem.

Powód nie przekazywał pozwanym żadnych środków pieniężnych.

Pozwani podpisali również dokument datowany na 14 lipca 2005 roku, zatytułowany „Deklaracja wekslowa”, w którym jako wystawy weksla „in blanco” upoważnili K. A. do uzupełnienia tego weksla na sumę 20.000 zł. W treści deklaracji wekslowej nie wskazano warunków, po spełnieniu których K. A. miał być uprawniony do uzupełnienia wyżej opisanego weksla, jak również nie wskazano, z jakich przyczyn dochodzi do wystawienia weksla.

W dniu 6 lipca 2006 roku Z. K. (2) sporządził i podpisał dokument, w którym oświadczył, że swój dług wobec K. A. ureguluje w terminie do 31 lipca 2006 roku.

Dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Rejonowy uznał za niewiarygodną wersję zdarzeń przedstawioną przez powoda w ramach informacyjnych wyjaśnień i przesłuchania w charakterze strony. Powód bowiem w sposób niekonsekwentny, bardzo ogólnikowy i wewnętrznie niespójny przedstawił charakter swoich relacji z pozwanymi. Dodatkowo Sąd Rejonowy zaznaczył, iż powód nie przedstawił żadnego dokumentu mającego potwierdzić udzielenie pozwanym pożyczki – w szczególności umowy pożyczki w formie pisemnej, wymaganej dla umów pożyczki, których wartość przekracza 500 zł, przez art. 720 § 2 k.c. Powód nie uprawdopodobnił także zawarcia tego rodzaju umowy z pozwanymi za pomocą jakiegokolwiek dokumentu, w szczególności w postaci pokwitowania. Zaznaczyć należy, że żaden z dokumentów pochodzących od pozwanych nie zawiera ich oświadczenia, jakoby ich zobowiązanie pieniężne wobec powoda wynikało z umowy pożyczki – słowo „pożyczka” ani żadne inne równoznaczne wyrażenie nie zostało użyte ani w deklaracji wekslowej (k. 7), ani w oświadczeniu pozwanego z 6 lipca 2006 roku (k. 10). Dodać należy, że także w pisemnych wezwaniach do zapłaty z 2005 roku (k. 8 i 9) powód nie wspominał w żaden sposób o tym, że żąda zwrotu należności z tytułu pożyczki. Powód nie przedstawił także dowodu na to, że on lub pozwani uiścili podatek od czynności prawnej, jaką stanowiłaby opisywana w pozwie umowa pożyczki. Wobec powyższego, z uwagi na treść art. 74 § 1 i 2 k.c. nie było podstaw do tego, aby w niniejszym postępowaniu ustalić, iż doszło do zawarcia przez strony umowy pożyczki, wyłącznie w oparciu o przesłuchanie powoda i zgłoszonego przez niego świadka. Dopuszczone przez Sąd Rejonowy dowody z zeznań świadków i przesłuchania stron dotyczyły natomiast tego, jakiego rodzaju – inny niż pożyczka – stosunek prawny łączył strony.

Sąd Rejonowy podkreślił, że powód nie wyjaśnił w sposób wiarygodny, dlaczego – skoro jego kontakty z pozwanymi ograniczały się do prowadzenia na ich rzecz bliżej nieokreślonych „spraw” – miałby na prośbę pozwanych pożyczyc

im znaczną sumę pieniędzy (20.000 zł), w dodatku bez zastrzeżenia odsetek kapitałowych. Powód nie był także w stanie wskazać, jak pozwani uzasadnili potrzebę udzielenia im pożyczki, tj. na jaki cel mieliby przeznaczyć udzielone im środki pieniężne oraz dlaczego powód uznał za wiarygodne to, że już w terminie 1 miesiąca pozwani będą w stanie zwrócić mu tę pożyczkę. Ponadto, powód nie wyjaśnił w sposób przekonujący, dlaczego przez okres od 2006 do 2013 roku nie podjął żadnych działań zmierzających do odzyskania od pozwanych rzekomo niespłaconej sumy pożyczki.

Powód nie przedstawił żadnego dowodu na to, że przekazał pozwany sumę 20.000 zł, w szczególności w postaci pokwitowania. Brak dokumentu tego rodzaju dodatkowo podważa wiarygodność wersji zdarzeń przedstawionej przez powoda. Wersji tej nie uwiarygadniają zeznania brata powoda, R. A., który sam przyznał, że nie pamięta, czy był świadkiem przekazywania jakiegokolwiek sumy pieniężnej przez powoda na rzecz pozwanych.

W przeciwieństwie do niespójnej wersji zdarzeń podanej przez powoda wersja podana przez pozwanych wyjaśnia w sposób wiarygodny, na czym polegały ich kontakty z powodem i z jakich przyczyn przekazali powodowi opisane w pozwie sumy.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy wywiódł, iż roszczenie powoda jest niezasadne. Powód bowiem nie wykazał w sposób wiarygodny prawdziwości swoich twierdzeń o zawarciu z pozwany umowy pożyczki.

Zaznaczyć ponadto należy, że – wbrew twierdzeniom powoda – brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwani kiedykolwiek dokonali uznania roszczenia, które wedle powoda przysługiwało mu wobec pozwanych z tytułu udzielonej im pożyczki. Wskazać należy, że pisemne oświadczenie Z. K. (1) z dnia 6 lipca 2006 roku, na które powołuje się powód w sprawie niniejszej, nie zawiera oświadczenia pozwanego o tym, że jego dług wobec powoda wynika z umowy pożyczki. Powód nie wykazał w niniejszej sprawie tego, że kiedykolwiek pozwani złożyli wobec niego oświadczenie o uznaniu, określonego co do wysokości, roszczenia do zwrotu pożyczki.

Ze względów wyżej omówionych, twierdzenia powoda o tym, jakoby udzielił pozwany pożyczki, nie zostały uznane przez Sąd za udowodnione. Za wiarygodną Sąd uznał wersję zdarzeń podaną przez pozwanych, zgodnie z którą jedyny stosunek prawny, który łączył strony, dotyczył udzielonego przez pozwanych powodowi zlecenia podjęcia czynności zmierzających do odzyskania należności przysługującej pozwany od B. L.. Wobec powyższego, należało przyjąć, że roszczenie pieniężne, dla zabezpieczenia którego pozwani przekazali powodowi podpisany przez siebie weksel niepełny i w związku z którym sporządzono deklarację wekslową, wynikało z umowy stron o zleceniu powodowi prowadzenia windykacji należności przysługującej pozwany od osoby trzeciej (B. L.), tj. dotyczyło wynagrodzenia powoda za prowadzenie czynności windykacyjnych. Powód w niniejszej sprawie nie opierał swojego roszczenia na tego rodzaju podstawie faktycznej, więc zasądzenie jakiegokolwiek sumy od pozwanych w oparciu o taką podstawę stanowiłoby wyjście poza granice żądania powoda i naruszałoby art. 321 k.p.c. Niezależnie od powyższego wskazać należy, że roszczenie powoda o zapłatę tego rodzaju wynagrodzenia, jako związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez powoda, stosownie do treści art. 118 k.c. uległo przedawnieniu najpóźniej po upływie 3 lat od daty pisemnego oświadczenia pozwanego z dnia 6 lipca 2006 roku (k. 10).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od opisanego wyroku wywiódł powód zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na treść wyroku tj. przepisu art. 233 §1 k.p.c. w zw. z art. 328 §2 k.p.c. polegające na wadliwej, pozbawionej wszechstronności, naruszającej zasady doświadczenia życiowego i logiki w ocenie dowodów w postaci zeznań stron i dokumentów, które doprowadziło do nieprawidłowego ustalenia, iż strony nie zawierały umowy pożyczki, a dokument deklaracja wekslowa został podpisany przez pozwanych wyłącznie w celu zabezpieczenia zapłaty wynagrodzenia powoda i nastąpiło to, podobnie jak zapłata niemalże połowy domniemanego wynagrodzenia, pomimo braku jakichkolwiek rezultatów usług windykacyjnych, które miał wykonywać powód;

2. bezpodstawne przyjęcie, nieoparte żadnymi dowodami, wedle których powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmował się udzielaniem pożyczek;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 74 §2 k.c. polegające na zaprzeczeniu istnienia związku pomiędzy hipotezą tego przepisu a stanem faktycznym sprawy tzn. odmowie jego zastosowania pomimo istnienia pisma w postaci deklaracji wekslowej, uprawdopodobniającej fakt zawarcia umowy pożyczki;

4. naruszenie przepisu art. 118 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezzasadnym przyjęciu 3-letniego terminu przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w miejscu terminu 10-letniego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jak również prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w tym również jego oceny prawnej. Ujawnione dowody zostały ocenione z uszanowaniem granic swobody przyznanej organowi orzekającemu, bez jakiegokolwiek naruszenia zasad logiki, czy doświadczenia życiowego. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd pierwszej instancji została dokonana w sposób wszechstronny, przy uwzględnieniu i rozważeniu wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu w tym przede wszystkim dowodu z przesłuchania pozwanych. Przedstawione przez Sąd Rejonowy w tej kwestii argumenty oraz tok myślowy zasługują na aprobatę i uznanie.

Wbrew twierdzeniom apelującego Sąd Rejonowy prawidłowo przeanalizował zgromadzony materiał dowodowy czyniąc to w granicach swobodnej oceny nie zaś dowolnej.

Podstawowym zagadnieniem, od którego zależał wynik procesu, było ustalenie stosunku łączącego strony postępowania. Powód twierdził, iż roszczenie zawarte w pozwie wynika z umowy pożyczki, jaka została zwarta w 2005 roku z pozwanymi. Pozwani, zaś jednoznacznie podkreślali, iż żadnej umowy pożyczki z powodem nie zawierali, nie otrzymując od niego żadnych środków pieniężnych z tego tytułu. Jedyne relacje jakie łączyła pozwanych z powodem to umowa związana z windykacją należności przysługujących pozwanym od osoby trzeciej, zawarta z powodem.

W tym miejscu wymaga podkreślenia, iż na aprobatę zasługuje w szczególności wywód Sądu I instancji w zakresie odmowy uznania wiarygodności zeznań powoda. Co istotne, czyniąc ustalenia w powyższym zakresie, Sąd uwzględnił pozostałe dowody zgromadzone w sprawie, uzasadniając w sposób logiczny przyczyny uznania tych zeznań za niewiarygodne. W związku z tym zarzut skarżącego w tym zakresie dotyczący naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. wydaje się być zupełnie niezrozumiały, tym bardziej, iż w trakcie postępowania przed Sądem I Instancji strona powodowa nie zgłaszała żadnych dalszych wniosków dowodowych. Należy bowiem zaznaczyć, iż to na powodzie spoczywał ciężar dowodu – obowiązek udowodnienia zawarcia z pozwanymi umowy pożyczki kwoty 20.000,00 zł. Powód w zasadzie oprócz dowodu ze swoich zeznań, nie przedstawił żadnych innych dowodów, które potwierdzałyby zaistnienie takiego stosunku cywilno-prawnego między stronami. Takim dowodem nie może być również załączona do akt sprawy deklaracja wekslowa czy też bezsporny fakt zapłaty przez pozwanych powodowi kwoty 9.500,00 zł. Treść deklaracji wekslowej nie potwierdza bowiem zawarcia między stronami umowy pożyczki. W deklaracji tej brak jest wskazania z jakiego stosunku cywilno-prawnego wynika prawo powoda do wypełnienia weksla na sumę 20.000 zł. Podobnie oświadczenie pozwanego o uznaniu długu. Z jego treści również nie wynika, aby dotyczyło ono zawarcia między stronami umowy pożyczki.

To sprawa, iż Sąd I Instancji zasadnie skorzystał z uprawnienia wynikającego z art. 74 §2 k.c.. Zgodnie z art. 74 §1 k.c. zastrzeżenie formy pisemnej bez rygoru nieważności ma ten skutek, że w razie niezachowania zastrzeżonej formy nie jest w sporze dopuszczalny dowód ze świadków ani dowód z przesłuchania stron na fakt dokonania czynności. Przepisu tego nie stosuje się, gdy zachowanie formy pisemnej jest zastrzeżone jedynie dla wywołania określonych skutków czynności prawnej. Jednakże mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód z przesłuchania stron jest dopuszczalny, jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą albo jeżeli fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma (§2).

Dowody przedstawione przez powoda nie uprawdopodobniały faktu dokonania czynności prawnej w postaci zawarcia między stronami umowy pożyczki. To spowodowało, iż mając na względzie przepis art. 720 §2 k.c. w zw. z art. 74 §2 k.c. dowodzenia zawarcia takiej umowy za pomocą zeznań świadków lub stron było niedopuszczalne, przy braku wyraźnej zgody pozwanych.

Sąd I Instancji, zatem prawidłowo nie przeprowadzał dowodów w tym zakresie, ponieważ były one niedopuszczalne dla ustalenia faktu zawarcia między stronami umowy pożyczki. Miały one natomiast znaczenie dla ustalenia jaki stosunek prawny łączył powoda z pozwanymi. Sąd Rejonowy ponownie prawidłowo poczynił w tym zakresie ustalenia, wyprowadzając trafne wnioski i dokonując trafnej oceny.

Nadto wymaga zaznaczenia, iż oddalając powództwo Sąd Rejonowy właściwie zinterpretował przepis art. 118 k.c., uwzględniając trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń wynikających z umowy o prowadzenia czynności windykacyjnych.

Nietrafny okazał się zatem zarzut skarżącego dotyczący naruszenia tego przepisu. Podstawą bowiem rozstrzygnięcia Sadu I Instancji było ustalenie, iż między stronami nie doszło do zawarcia umowy pożyczki. Roszczenia z takiej umowy przedawniając się co do zasady po upływie 10 lat, chyba że związane są z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie udzielania pożyczek. Wymaga podkreślenia, iż Sąd Rejonowy jedynie hipotetycznie założył, iż w przypadku zawarcia takiej umowy pożyczki, była ona zawarta w ramach prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, co oznaczałoby, iż jego roszczenie o zwrot kwoty pożyczki również przedawniło się po upływie 3 lat. Jednakże podstawą prawną rozstrzygnięcia Sądu I Instancji nie był przepis art. 118 k.c. w kontekście ustalenia, iż pożyczka udzielona pozwany była w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Takiego bowiem ustalenia faktycznego Sąd Rejonowy nie poczynił, a fragment oceny prawnej dotyczący tej kwestii miał charakter czysto hipotetyczny. Związku z tym brak jest podstaw do uznania tego zrzutu skarżącego za prawidłowy.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. i w konsekwencji przyjąć należy, że zarzuty apelującego dotyczące naruszenia wskazanych przepisów stanowią jedynie polemikę z prawidłową wykładnią i prawidłowymi ustaleniami poczynionymi przez Sąd Rejonowy.

Mając na uwadze powyższe, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając koszty zastępstwa adwokata pozwanych od powoda, której apelacja została oddalona. Wysokość tych kosztów wynika z § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu tekst jednolity z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).